

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

**ФУҚАРОЛАР ЙИВИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР
БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ
ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА**

Тошкент – 2024

Фуқаролар йиғинининг хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиясининг фаолиятини ташкил этиш бўйича услубий қўлланма. Т.: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, 2024 й. – 13 б.

Фуқаролар йиғинининг хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиясининг фаолиятини ташкил этиш бўйича услубий қўлланмада фуқаролар йиғинларидаги комиссияларнинг ҳуқуқий мақоми, хусусан, хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия асосий вазифалари, ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, уларнинг аъзоларига қўйиладиган талабларни, фаолиятини ташкил этиш тартибини назарда тутилган.

Ушбу услубий қўлланма **тавсиявий хусусиятга** эга.

МУНДАРИЖА

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР	4
ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ ҲУЗУРИДАГИ КОМИССИЯЛАР	5
ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ	6
ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ	9
ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	11

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР

Ўзбекистон Республикасининг “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Қонуни

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 18 февралдаги “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-5938-сон Фармони

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021-йил 18-июндаги “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 380-сон қарори

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ ҲУЗУРИДАГИ КОМИССИЯЛАР

оилавий қадриятларни
мустаҳкамлаш
комиссияси

хотин-қизлар билан
ишлаш бўйича комиссия

ижтимоий қўллаб-
қувватлаш ва
жамоатчилик назорати
бўйича комиссия

экология ва атроф
муҳитни муҳофаза қилиш,
ободонлаштириш ва
кўкаламзорлаштириш
бўйича комиссия

фуқаролар йиғини
ҳузуридаги тафтиш
комиссияси

Бу муҳим

Комиссиялар ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, қонунларига, бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга, Фуқаролар йиғини тўғрисидаги низомга, фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши) ва унинг кенгаши қарорларига ҳамда ушбу Намунавий низомга мувофиқ жамоатчилик асосида амалга оширади.

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Фуқаролар йиғинининг хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиясининг (*кейинги ўринларда — хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия*) **асосий вазифалари** қуйидагилар ҳисобланади:

✔ хотин-қизларни ижтимоий-ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, маънавиятини юксалтириш;

✔ маҳалла ҳудудида жойлашган корхона, ташкилот ва муассасалардаги хотин-қизлар масалалари бўйича бошланғич ташкилотлар билан биргалиқда меҳнат жамоаларида хотин-қизларни ижтимоий-ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, маънавиятини юксалтириш мақсадли чора-тадбирларни амалга ошириш;

✔ хотин-қизларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлар, улар учун яратилаётган имкониятлар ва берилаётган имтиёزلарнинг мазмун-моҳиятини кенг тарғиб этиш;

✔ хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш;

✔ хотин-қизлар ўртасида маънавий-маърифий тадбирлар ташкил этиш, туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими томонидан ҳамкор ташкилотлар билан биргалиқда ўтказиладиган тадбирларга хотин-қизларни манзилли жалб этиш;

✔ хотин-қизларнинг соғлиғини сақлаш, соғлом оилани шакллантириш, оилавий ва аёллар спортини ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш;

✔ хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш масалалари бўйича таклифлар тайёрлаш;

✔ хотин-қизлар ўртасида салбий ҳолатларнинг (жиноятчилик, ўз жонига қасд қилиш, фоҳишабозлик, гиёҳвандлик,

вояга етмаган қизларни эрта турмушга бериш каби)нинг олдини олишга қаратилган тарғибот ишларини амалга ошириш;

✔ миллий, диний урф-одатлар ва маросимларнинг тартибли, ихчам ва замонавий, кенг аҳоли манфаатларини ҳисобга олган ҳолда ташкил этилишида фуқаролар йиғини кенгашига кўмаклашиш;

✔ шакллантирилган рўйхат асосида қизларнинг оилавий муҳити, эҳтиёжлари ва қизиқишлари, тўғарақларга қамровини ўрганиш, уларнинг бўш вақтларини мақсадли ташкил этишда ёшлар етакчисига кўмаклашиш;

✔ шахсий кўникмаларини ривожлантириш истагини билдирган ўсмирлик ёшидаги қизларни “Бибихоним мактаблари” машғулотларига жалб этиш;

✔ тарбияси оғир қизлар билан комиссия аъзолари, “Ибратли оила”, “Мўътабар аёл”, “Маҳалла ифтихори” кўкрак нишонлари совриндорлари, “Қизлар одоби тарғиботчиси” кўриктанлови ёлибларини жалб этган ҳолда яқка тартибда суҳбатлар ташкил этиш, уларнинг оналари ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларни “Ота-оналар университети” машғулотларига жалб этиш;

✔ “Қизлар одоби” тарғиботчиси танловининг туман (шаҳар) босқичларида фаол аёллар иштирокини таъминлаш;

✔ хотин-қизларнинг театрларга, маданият ва маърифат масканларига ташрифларини уюштириш;

✔ хотин-қизларга нисбатан жисмоний ёки руҳий зўрлик ишлатиш эҳтимоли мавжуд оилаларда профилактик тушунтириш ишларини олиб бориш;

✔ таҳдид ва зўравонликдан жабр кўрган хотин-қизлар ва болаларнинг ҳимоясини таъминлашга ва айбдорларни жавобгарликка тортишга оид ҳаракатларни амалга оширишда кўмаклашиш;

✔ жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган, пробация хизмати ҳисобида турган ҳамда ихтисослаштирилган ўқув-тарбия муассасаларидан қайтиб келган хотин-қизларни ишга жойлаштиришга, уларнинг ҳаётда ўз ўринларини топишида кўмаклашиш;

✔ хорижга чиқиб кетаётган ва хориждан келаётган хотин-қизлар ҳисобини олиб бориш, уларнинг оилалари аҳволдан хабардор бўлиб туриш, хорижда ишлаб келган хотин-қизларнинг тиббий кўриқдан ўтиши ва ишга жойлашишига кўмаклашиш.

Ҳамкорлик масалалари

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия ўз вазифаларини амалга оширишда

🛡️ хотин-қизлар масалалари бўйича бошланғич ташкилотлар;

🛡️ таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари;

🛡️ фуқаролар йиғини ходимлари;

🛡️ фуқаролар йиғини фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича бошқа комиссиялар;

🛡️ фуқаролар йиғини фаолиятига кўмаклашувчи жамоатчилик тузилмалари билан ҳамкорлик қилади.

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯСИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиянинг ҳуқуқлари

фаолияти учун зарур бўлган маълумотларни тегишли ташкилотлардан белгиланган тартибда олиш, зарур ҳолларда маълумотларни жойига бориб ўрганиш ҳақида туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгашига таклифлар киритиш;

- фаолият йўналишига оид у ёки бу масалалар юзасидан қабул қилган қарорларини кўриб чиқиш учун туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгашига тақдим этиш;

фарзанд тарбияси борасида ибратли бўлган оналарни, ижтимоий фаол хотин-қизларни, иқтидорли қизларни рағбатлантириш, шунингдек, ёш оилаларни моддий ва маънавий жиҳатдан кенг қўллаб-қувватлаш бўйича туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгаши, фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши)га таклифлар киритиш;

- хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш масалалари бўйича туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгаши, фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши)га таклифлар киритиш;

ушбу Намунавий низомда белгиланган вазифаларни бажаришда тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгаши, фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши)га таклифлар киритиш;

- ўзига юкланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида ўз мажлисларига давлат органлари, нодавлат нотижорат ташкилотларнинг вакиллари, мутахассисларни ва бошқа шахсларни жалб қилиш бўйича туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими, фуқаролар йиғини кенгашига таклифлар киритиш.

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиянинг мажбуриятлари

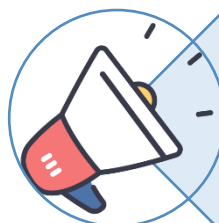
ўз фаолиятида қонунчилик ҳужжатларига ва мазкур Намунавий низом талабларига қатъий риоя қилиш

комиссия фаолиятида фуқароларнинг қадр-қиммати камситилишига, ҳуқуқ ва эркинликларининг поймол этилишига йўл қўймаслик

фуқаролар йиғини фаолиятида фаол иштирок этиш, фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши) ва фуқаролар йиғини кенгашининг қарорларини, шунингдек, Оила ва хотин-қизлар қўмитаси ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан қабул қилинган ҳужжатларни амалиётга татбиқ этиш

йўналиши бўйича тарғибот ишларини самарали ва мақсадли тарзда мунтазам равишда амалга ошириш

қонун бузилиши ҳолатлари аниқланган ҳолларда тегишли органларга хабар бериш тўғрисида туман (шаҳар) оила ва хотин-қизлар бўлими ва фуқаролар йиғини кенгашига таклифлар киритиш

комиссия аъзоларига аён бўлган шахсий ҳаётга оид маълумотларни ўзгаларга ошкор қилмаслик

ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИНИНГ ХОТИН-ҚИЗЛАР БИЛАН ИШЛАШ БЎЙИЧА КОМИССИЯНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия таркибига:

 фуқаролар йиғини раисининг ҳуқуқ-тартибот масалалари бўйича ўринбосари-профилактика инспектори;

 таълим муассасалари, оилавий шифокорлик пункти (оилавий поликлиника), Ўзбекистон ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бўлинмалари, хотин-қизлар масалалари бўйича бошланғич ташкилотлар вакиллари;

 психологлар;

 ҳаётий тажрибага, аҳоли ўртасида обрў-эътиборга эга бўлган ҳамда ўзининг тарбиявий таъсирини ўтказа оладиган фаол хотин-қизлар киритилиши мумкин.

Бу муҳим

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия аъзолари **8 — 12 нафар**;

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия аъзолари фаолият муддати — **5 йил**.

комиссияга раҳбарлик маҳалладаги **хотин-қизлар фаоли** томонидан амалга оширилади.

комиссия таркибига номзод сифатида кўрсатилган шахс, агар фуқаролар йиғини мажлисида (фуқаролар вакиллари йиғилишида) ҳозир бўлганларнинг **ярмидан кўпи** уни ёқлаб овоз берган бўлса, сайланган ҳисобланади.

комиссия аъзоси муддатидан аввал комиссия таркибидан чиқса, унинг янги аъзоси **бир ой** муддат ичида фуқаролар йиғини мажлиси (фуқаролар вакиллари йиғилиши) томонидан сайланади.

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия **раиси:**

 комиссия фаолиятини ташкил қилади ва мувофиқлаштиради;

 ушбу Намунавий низомда белгиланган вазифаларнинг комиссия аъзолари томонидан бажарилишини таъминлайди;

 мажлисларни чақиради ва ўтказиши;

 фуқаролар йиғини (фуқаролар вакиллари йиғилиши), фуқаролар йиғини кенгаши мажлисларида унинг номидан вакил бўлади;

 комиссия номидан чиқадиган ҳужжатларни имзолайди.

Алоҳида қоидалар

Комиссия ўзининг биринчи ташкилий йиғилишида аъзолар ичидан **комиссия раисининг ўринбосарини** ва **комиссия котибини** сайлайди.

Комиссия раиси ўринбосарининг вазифалари комиссия раиси томонидан фуқаролар йиғини кенгаши билан келишган ҳолда белгиланади. Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия раиси узрли сабабларга кўра бўлмаган ҳолларда раис ўринбосари унинг вазифасини бажаради.

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия

фаолиятини ташкил этиш

 Вазифалар тақсимооти ҳамда унга асосан тузилган хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссиянинг **йиллик, чораклик** иш режалари комиссия йиғилишида муҳокама этилади ва фуқаролар йиғини кенгаши томонидан тасдиқланади.

 Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия иш режаси ижроси юзасидан комиссия аъзоларининг амалга оширилган ишлар бўйича ҳисоботлари **ҳар ойда** комиссия йиғилишларида эшитилиб, тегишли қарорлар қабул қилиб борилади.

 Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия йиғилиши, агар унинг ишида аъзоларининг **камида учдан икки қисми** қатнашаётган бўлса, ваколатли ҳисобланади. Хотин-қизлар билан

ишлаш бўйича комиссия аъзоларининг **ярмидан кўпи** ёқлаб овоз берган қарор қабул қилинган ҳисобланади.

✔ Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия **котиби** йиғилишларнинг баёнини юритади ва қарорлар ижросини назорат қилади.

Бу муҳим

Хотин-қизлар билан ишлаш бўйича комиссия ўз фаолияти юзасидан **ҳар ойда фуқаролар йиғини кенгашига**, йилнинг **ҳар чорагида фуқаролар йиғини мажлиси** (фуқаролар вакиллари йиғилиши) **га** ҳисобот бериб боради.